Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Even (T)huis
Versie 1.0 d.d. 19 maart 2026

Overweeg of er sprake kan zijn van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Vraag bij ouders na welke verklaringen er kunnen zijn voor de constateringen die bij de jeugdige of zijn/haar omgeving worden gedaan. Een overweging wordt een vermoeden wanneer deze verklaringen: a) niet passend, b) niet aannemelijk, c) niet consistent zijn. Indien er geen passende verklaring kan worden gevonden, de zorgen blijven bestaan en daardoor een vermoeden op huiselijk geweld en/of kindermishandeling ontstaat, treedt onderstaande meldcode in werking.

1

SIGNALEN IN KAART BRENGEN

• Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart leg deze vast in het zorgdossier.
•Gebruik hierbij eventueel de website signalenkaart als hulpmiddel bij het herkennen van signalen.
• Beschrijf de stappen die je hebt gezet en besluiten die worden genomen; rapporteer waardevrij en objectief.
• Leg ook vast wie je hebt geraadpleegd en wat je in dit overleg hebt afgesproken; noteer daarbij altijd (handmatig) de datum.
• Maak een MIC-registratie.
• Bespreek de signalen met je leidinggevende en bepaal samen of de aandachtsfunctionaris ingeschakeld moet worden.

Doe de kindcheck bij ‘oudersignalen’.

Wanneer het kind uit zichzelf om hulp vraagt bij mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit vaak dat het kind een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid of welzijn van zichzelf en/of gezinsleden. In dit geval ga je direct over tot handelen en licht je de aandachtsfunctionaris in, die Veilig Thuis inschakelt (meldnorm 1).

2

COLLEGIALE CONSULTATIE

• Bespreek de signalen met de aandachtsfunctionaris kindermishandeling.
Maak daarbij eventueel gebruik van de verhelderingsvragen bij zorg.

• Vraag zo nodig advies aan Veilig Thuis.

Veilig Thuis:
0800 - 2000
gratis en 24/7 bereikbaar

• Raadpleeg daarnaast zo nodig een deskundige op het gebied van letselduiding, zoals een kinderarts of een forensisch geneeskundige.
• Leg in het zorgdossier vast wie je geconsulteerd hebt. • Bij signalen van eergerelateerd geweld, stop je de meldcode en neem je contact op met het expertteam van Veilig Thuis op bovenstaand telefoonnummer.

Toestemming: toestemming van kind (en/of de ouder(s)) voor het verstrekken van gegevens is nodig bij extern overleg.

3

GESPREK MET HET KIND

• In samenspraak met de aandachtsfunctionaris, leidinggevende en jeugdprofessional wordt bepaald wie het gesprek voert met kind (en de ouders).
• Betrek het kind (en de ouders) altijd bij de beslissingen die je neemt. Raadpleeg de handreiking.
• Bespreek je de signalen met het kind (en de ouders).
• Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek, raadpleeg dan de aandachtsfunctionaris.
• Koppel het gesprek terug aan de aandachtsfunctionaris.
• Leg het gesprek vast in het zorgdossier.
Voor het voeren van het gesprek gelden in het algemeen de volgende regels:
• Leg het kind (en de ouders) het doel uit van het gesprek;
• Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan; koppel daaraan geen oordelen;
• Nodig het kind uit om hierop een reactie te geven;
• Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

4

WEGEN VAN INFORMATIE

• Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met het kind (en de ouders) het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Maak hierbij gebruik van de LIRIK of de richtlijn Kindermishandeling.
• Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
• Maak hierbij gebruik van het afwegingskader (bij twijfel raadpleeg je Veilig Thuis).
Afwegingsvragen 1 en 2:
1. Heb ik op basis van stappen 1 t/m 4 een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
   Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier.
   Ja: Ga door met afweging 2.
2. (Meldnorm 1) Schat ik op basis van stappen 1 t/m 4 in dat er sprake is van (een vermoeden van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?
   Nee: Ga verder met afweging 3.
   Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 t/m 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

BESLISSEN

• Overleg met Veilig Thuis of melden noodzakelijk is.
• Onderzoek met Veilig Thuis of hulp bieden ook mogelijk is en doorloop de afwegingsvragen 3 t/m 5:

3. Ben ik in staat passende hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?
   Nee: Melden bij Veilig Thuis.
   Ja: Ga verder met afweging 4.
4. (Meldnorm 2 en 3) Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?
   Nee: Melden bij Veilig Thuis.
   Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?
   Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.
   Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met Veilig Thuis en eventuele overige betrokken samenwerkingspartners.

5

Stap 1. Signalen in kaart brengen

Als je een signaal opvangt dat mogelijk kan wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling start je de meldcode binnen het zorgdossier en breng je alle signalen in kaart.

Als een (minderjarig) slachtoffer zelf hulp vraagt of onthult
Als een kind uit zichzelf om hulp vraagt of vertelt thuis geweld of verwaarlozing mee te maken, betekent dit vaak dat hij of zij een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Onthulling is onderdeel van meldnorm 1. Dat betekent dat je direct contact opneemt met de aandachtsfunctionaris. Bij afwezigheid van de aandachtsfunctionaris ga je naar je leidinggevende. De aandachtsfunctionaris of leidinggevende bepaalt in samenspraak met Veilig Thuis wat noodzakelijke vervolgstappen zijn. Indien beide niet aanwezig of beschikbaar zijn, neem je zelf contact op met Veilig Thuis.

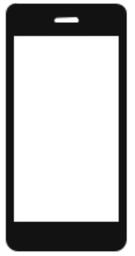
Bij een onthulling is het van belang dat je het kind een aantal dingen vertelt:
- Dat je je zorgen maakt over hetgeen het kind je vertelt: geweld hoort niet thuis in een gezinssituatie. Daarnaast vertel je het kind dat hij / zij er recht op heeft om veilig op te groeien.
- Dat de onthulling voor jou reden is om in samenspraak met de aandachtsfunctionaris contact op te nemen met Veilig Thuis, omdat zij deskundig zijn als het om mensen met deze ervaringen gaat en je samen met hen wilt overleggen welke vervolgstappen je het best kunt nemen. Vertel dat je te allen tijde met hem of haar overlegt wat die vervolgstappen zullen zijn en dat zijn / haar mening daarover wordt meegewogen in de beslissing.
- Vertel het kind ook wat hij / zij van jou kan verwachten: wat je vanuit jouw rol en verantwoordelijkheden wel en niet voor het kind kunt betekenen. Dat is voor alle slachtoffers van belang, maar geldt in het bijzonder voor kinderen.

Als het kind strafbare feiten onthult, dan ga je niet verder in gesprek over signalen of zorgen, maar meld je direct bij de aandachtsfunctionaris (bij afwezigheid je leidinggevende), die vervolgens Veilig Thuis of de politie inschakelt. Er start dan een strafrechtelijke procedure naast de meldcode, waarbij het veilig stellen van bewijs belangrijk is. Indien sprake is van een recent seksueel misdrijf, neem dan contact op met het Centrum Seksueel Geweld op 0800-0188.

Ook signalen die het vermoeden ontkrachten
Leg ook de signalen vast die het vermoeden van huiselijk geweld ontkrachten of in twijfel trekken. Denk bijvoorbeeld aan het uitvoeren van een goede en uitgebreide anamnese. Met toestemming van het kind kunnen eventueel ook foto's worden gemaakt.

Verslaglegging
Neem bij de verslaglegging de volgende regels in acht:
- beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk: leg vast wat je hebt gezien, gehoord, geroken of waargenomen;
- worden ook interpretaties, hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een interpretatie, hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als deze later wordt bevestigd of ontkracht;
- vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd (ook als die derde een van de ouders is);
- leg medische diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht, zoals een arts, een verpleegkundig specialist of een psychiater.

Vermoedens van mishandeling door een collega
Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een collega, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Veilig Thuis:
0800 - 2000

gratis en 24/7 bereikbaar

HOME

NAAR STAP 2

Stap 2. Collegiaal advies

Intern overleg
Bespreek de signalen intern met een deskundige collega. Maak daarbij gebruik van het document ‘Verhelderingsvragen bij zorg’. Als je samenwerkt met een arts, pleeg je in ieder geval ook overleg over de signalen met de betreffende arts.

Advies Veilig Thuis
Heeft het raadplegen van een collega of arts je vermoedens niet (geheel) weggenomen, vraag dan advies aan Veilig Thuis. Veilig Thuis kan onder andere adviseren over de interpretatie van signalen, over het voeren van gesprekken met betrokkenen en over de hulp die kan worden ingezet. Het vragen van advies gebeurt anoniem, dit wil zeggen dat de naam van het kind niet wordt genoemd.

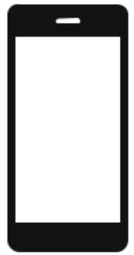
Advies letseldeskundige
Is er behoefte aan meer informatie over het letsel bij het kind? Raadpleeg dan een kinderarts, een forensisch geneeskundige of een andere deskundige op het gebied van letselduiding.

Verslaglegging
Leg in het zorgdossier vast met wie je intern hebt overlegd (naam en functie) en wat er is afgesproken en leg ook (als dit gevraagd is) het advies vast van Veilig Thuis en de functie en de naam van medewerker van Veilig Thuis met wie je hebt gesproken. Als je het zetten van stappen overdraagt aan een ander, leg deze overdracht dan ook vast in het dossier. Beschrijf nauwkeurig aan wie (naam en functie) het zetten van de stappen in handen is gegeven. Vermeld bij de verslaglegging altijd de datum van het contact.

Wie advies vraagt
De aandachtsfunctionaris onderhoudt de contacten met Veilig Thuis en vraagt daar om advies.

Verschil van mening over het vragen van advies
Het kan voorkomen dat na overleg met collega’s, of na overleg met de arts, er verschil van mening bestaat over de noodzaak van het vragen van advies aan Veilig Thuis. Bijvoorbeeld omdat jij vindt dat er aanleiding is om advies te vragen, terwijl de personen met wie je hebt overlegd van mening zijn dat de signalen geen aanleiding vormen voor het vragen van advies. Als je na het overleg meent dat er wel aanleiding is om de signalen serieus te nemen en advies te vragen aan Veilig Thuis, kun je zelfstandig contact zoeken met Veilig Thuis en de casus geanonimiseerd voorleggen voor advies. De uitkomsten van het advies bespreek je opnieuw met je collega’s of met de arts. Je noteert het advies van Veilig Thuis en de uitkomst van de bespreking van het advies in de meldcode binnen het zorgdossier.

NB.: Als je bij een dergelijk verschil van mening over de noodzaak om advies te vragen, zelf advies vraagt aan Veilig Thuis, zeg je dat ook tegen Veilig Thuis. Je zegt dat jij vindt dat het nodig is om advies te vragen aan Veilig Thuis, maar dat de arts of je collega’s daar anders over denken. Je let er daarbij op dat je aan Veilig Thuis alleen informatie doorgeeft die je zelf in het contact met het kind hebt waargenomen. Je doet geen mededelingen over signalen, die bijvoorbeeld de arts in het overleg hebben genoemd. Die informatie valt onder het beroepsgeheim van de arts. Voor die informatie van de arts moet Veilig Thuis contact opnemen met de betreffende arts. Datzelfde doe je als jij uiteindelijk een melding doet, terwijl de arts of je collega’s daar anders over denken.

Veilig Thuis:
0800 - 2000

gratis en 24/7 bereikbaar

Verhelderingsvragen

Beantwoord deze vragen aan de hand van één signaal:

1. Sinds wanneer doet zich dit voor?

Weken, maanden

2. Hoe vaak doet het zich voor?

Per week, dag, maand

3. Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

Hoe is dit te zien, waaraan, wie

4. In welke situatie(s), op welke momenten?

Met wie, wat en hoe

5. Door wie wordt wat aangegeven?

Bijv. moeder geeft bij de leerkracht aan dat:.....

6. Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?

7. Wat is het gevolg van het gedrag (situatie)

voor het kind, de ouder(e), betrokkenen, omgeving?

8. Wordt de zorg door betrokkenen gedeeld

Welke zorg, door wie

Documenteren
Schrijf nu de zorg zo concreet mogelijk in één of paar zinnen op, zoals je het gaat documenteren.

Veilig Thuis
Voor Veilig Thuis in stap 5:
Beschrijf de zorg in een concreet voorbeeld van onveiligheid

TERUG

HOME

Stap 3. Gesprek met het kind

Als het mogelijk is voer je meteen een gesprek met het kind over de signalen waarover je je zorgen maakt, nog voordat je advies hebt gevraagd aan een collega en/of aan Veilig Thuis. Maar in sommige gevallen, bijvoorbeeld als de signalen moeilijk zijn te interpreteren, of op ernstig geweld wijzen, of als je nog niet goed weet hoe je het gesprek aan wilt pakken, is het verstandig om eerst overleg te voeren, voordat je het gesprek met het kind en/of de ouder(s) aan gaat. Ook is het in sommige gevallen goed om eerst samen de risico's in te schatten voordat een gesprek over (ernstige) signalen wordt aangegaan. Al met al kan de wijze waarop het eerste gesprek wordt gevoerd cruciaal zijn voor de gehele aanpak. Daarom is het intern overleg en het advies als stap 2 beschreven, omdat het ook bedoeld is om het voeren van het gesprek met het kind in stap 3 voor te bereiden.

Gesprek met het kind en/of de ouder(s)

Voor het voeren van het gesprek gelden in het algemeen de volgende regels:

1. Leg het kind en/of de ouder(s) het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan; koppel daaraan geen oordelen (zoals mishandeling of verwaarlozing).
3. Nodig het kind en/of de ouder(s) uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het gesprek over de signalen is van groot belang in verband met de vertrouwensrelatie die je met het kind hebt. Daarom moet zo'n gesprek altijd worden gevoerd, tenzij:

- de veiligheid van het kind van jezelf of die van een ander door het gesprek in gevaar kan komen; of
- je goede redenen hebt om te veronderstellen dat het kind en/of de ouder door dit gesprek het contact met je verbreekt, waardoor je het kind uit het oog verliest.

Extra aandachtspunten in geval van vermoedens van kindermishandeling

1. Gesprek met kinderen

Ook als een kind nog jong is, is het van belang dat je het gesprek met hem aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk is, of te belastend voor hem is. Je beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is. Voer daarover zo nodig vooraf overleg met de aandachtsfunctionaris, of met Veilig Thuis.
Het kan van belang zijn om een kind even alleen te spreken, zonder dat zijn ouders daarbij aanwezig zijn, zodat het kind zich vrij kan uiten. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf behoren te worden geïnformeerd. Maar vanwege de veiligheid van het kind, van jezelf, of die van anderen, kun je besluiten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd. Voer hierover vooraf altijd overleg met de aandachtsfunctionaris, of met Veilig Thuis.

In een gesprek met het kind komt het volgende aan de orde:

- je legt het doel van het gesprek uit;
- je geeft informatie over de bestaande zorgen;
- je vraagt de visie van het kind op de zorgen;
- je geeft informatie over het recht van kinderen om veilig op te groeien, om bij belangrijke beslissingen betrokken te worden en om bezwaar aan te geven;
- je geeft informatie over mogelijke vervolgstappen en consequenties;
- je vraagt welke oplossingen hij of zij zelf ziet;
- je geeft informatie over hoe zijn mening meegewogen wordt;
- je geeft informatie over van wie en wanneer hij terugkoppeling kan verwachten

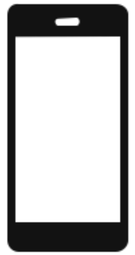
Het kan zijn dat één gesprek niet voldoende is, of dat jij niet alle informatie kunt geven. Zorg dan voor een vervolggesprek of draag er zorg voor dat iemand anders de informatie aan het kind geeft en van het kind krijgt. Dat geldt ook als je zelf niet in staat of de positie bent om een gesprek met een kind te hebben: zorg ervoor dat iemand anders het kind spreekt.

2. Gesprek met de ouder(s)

Normaal gesproken voer je, als het om een kind gaat, ook een gesprek over de signalen met de ouder(s). Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijkerwijs betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. Want de ouders behoren, zeker als zij het gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt. Bovendien kunnen zij informatie geven over de aanleiding van je zorgen en meedenken over mogelijke oplossingsrichtingen.
Een gesprek met (één van) de ouders kan om eerder genoemde redenen achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind, van jezelf, of die van anderen. In dat geval bespreek je samen met de aandachtsfunctionaris of Veilig Thuis wie dat gesprek met de ouders wel kan voeren en op welke manier.

Verslaglegging

Leg vast met wie je hebt gesproken, beschrijf de reactie van het kind en/of de ouders op de signalen je met hen bespreekt, de door hem / haar voorgestelde oplossingen en leg ook de afspraken die je maakt vast in het zorgdossier en wie wanneer terugkoppeling geeft. Leg ook vast welke informatie je gegeven hebt, welke nog ontbreekt en hoe je daarvoor zorgdraagt.

Veilig Thuis:
0800 - 2000

gratis en 24/7 bereikbaar

Stap 4. Wegen van informatie

Bij stap 4 komt het er op aan dat je alle informatie en alle adviezen die je gekregen hebt bij elkaar brengt en deze informatie vervolgens weegt. Dit ‘wegen’ wil zeggen dat je een inschatting maakt van:

- het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling;
- de aard en de ernst van de mishandeling of het huiselijk geweld;
- de kans dat er schade ontstaat door de mishandeling of het geweld bij het kind of bij een ander.

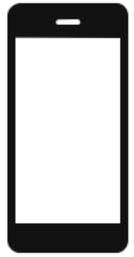
De organisatie werkt met het afwegingskader voor sociaal werkers en jeugd- en gezinsprofessionals. Vraag bij je taxatie zo nodig advies van Veilig Thuis. Werk je samen met een arts bespreek je taxatie dan in ieder geval ook met hem of haar.

Vermoeden blijkt ongegrond
Als je vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling op basis van de verzamelde informatie is weggenomen, je hebt bijvoorbeeld een andere oorzaak voor de signalen geconstateerd, sluit je de meldcode af, informeer je het kind en/of ouder(s) hierover en leg je dat vast in het zorgdossier. Blijft je vermoeden bestaan, dan volg je de stappen van de meldcode verder.

Vermoeden van acute en/of structurele onveiligheid
Als je vermoedt dat sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid meld je dat bij Veilig Thuis. Vervolgens beslis je samen met Veilig Thuis welke vervolgacties voor jou mogelijk zijn. NB 1: Ook als je vaststelt dat er al hulp in het gezin aanwezig is, kom je tot een eigen afweging van de ernst van de signalen en van de risico’s en zet je op basis van deze afweging zo nodig vervolgstappen.

NB 2: In alle gevallen waarin je twijfelt, bijvoorbeeld over de aard en omvang van het geweld of over de te zetten vervolgstappen, ben je verplicht om (opnieuw) Veilig Thuis te raadplegen.

Verslaglegging
Leg je weging vast in het zorgdossier. Leg ook vast hoe de mening van het kind is meegewogen. Als je op basis van de stappen tot de conclusie komt dat het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld ongegrond is, sluit dan de de meldcode af, teken dit dan ook aan in het zorgdossier en leg vast op basis van welke gesprekken en adviezen je tot dit oordeel bent gekomen. NB: Bespreek deze conclusie ook met het kind en/of ouder(s) en noteer in het dossier dat je dit met het kind en/of ouder(s) hebt besproken.

Veilig Thuis:
0800 - 2000

gratis en 24/7 bereikbaar

Stap 5. Beslissen

Melden noodzakelijk?
Bespreek je melding vooraf met het kind (en/of met de ouder(s))

1. Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag het kind (en/of ouder(s)) uitdrukkelijk om een reactie op de voorgenomen melding.
3. Bij bezwaren van het kind (en/of de ouder(s)), bekijk of, en zo ja op welke wijze, je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van het kind of zijn gezinslid de door- slag moet geven en informeer het kind over je melding.

Melden bij Veilig Thuis
Veilig Thuis kan enkel actie ondernemen als je bekend maakt over welk huishouden het gaat. Daartoe moet je de naam van het kind en van het gezin noemen. Je geeft bij je melding ook je eigen naam en functie. Het gezin krijgt van Veilig Thuis te horen van welke instelling of beroepskracht de melding afkomstig is. Maar op deze regel gelden een paar uitzonderingen. Vanwege de veiligheid van het kind en eventueel de leden van zijn huiselijke kring of van jou kan je melding anoniem blijven voor het gezin.

Melding en beroepsgeheim Als je een melding doet bij Veilig Thuis zonder toestemming van het kind en/of zijn ouders, verbreek je het beroepsgeheim. De stappen van de meldcode en de aanwijzingen voor het voeren van een gesprek over je voornemen om een melding te doen, zorgen er voor dat je op een zorgvuldige manier tot dit besluit komt. Voor meer informatie over toestemming, klik hier. Daarin vind je ook in welke gevallen je met het kind zelf en wanneer je (ook) met de ouders over de melding moet overleggen.

Beslissen: Is effectieve (passende) hulpverlening bieden of organiseren (ook) mogelijk? Na de beslissing of het noodzakelijk is een melding te doen bij Veilig Thuis beslis je of het (ook) mogelijk is hulp te bieden of organiseren. Als je een melding hebt gedaan, beslis je dat samen met Veilig Thuis, anders doe je dat zelfstandig. Vanzelfsprekend kan je dat altijd in overleg met Veilig Thuis doen, ook als je geen melding doet.

Hulpverlening is passend en toereikend wanneer is voldaan aan de volgende eisen/ voorwaarden:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid in het heden;
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid;
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n);
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden;
- Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Als aan een of meer van de vereisten niet is voldaan, doe je alsnog een melding bij Veilig Thuis.

Verslaglegging
Leg je melding zorgvuldig vast in de meldcode in het zorgdossier. Beschrijf ook:

- Welke informatie je bij je melding hebt verstrekt en welke afspraken je met Veilig Thuis hebt gemaakt of je al dan niet over de melding met het kind (en/of de ouders) hebt gesproken en welke reactie het kind op je voornemen om te melden gaf.
- Heb je geen contact met het kind (en/of zijn ouders) gehad over de melding, teken dan ook aan waarom dit zo is besloten.
- Leg ook de naam en de functie vast van de medewerker van Veilig Thuis bij wie je de melding hebt gedaan.
- Word je later door Veilig Thuis over (de uitkomsten van het onderzoek naar) het huiselijk geweld of de kindermishandeling geïnformeerd, leg dan ook deze informatie vast. Doe dit ook als kindermishandeling of huiselijk geweld niet is gebleken.

Leg ook vast in het zorgdossier welke hulp je geboden of georganiseerd hebt en op welke manier is voldaan aan de vereisten voor passende en toereikende hulp.

Attent blijven en zo nodig een nieuwe melding doen
Wees je ervan bewust dat de meldcode niet stopt bij een melding of overdracht naar hulpverlening: zo lang je zelf contact hebt met het kind steun je hem of haar. Blijf ook na je melding attent op signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en doe zo nodig een nieuwe melding als de situatie verslechtert. Blijf ook attent op signalen als Veilig Thuis heeft besloten om geen actie te ondernemen naar aanleiding van je melding en doe een nieuwe melding als de signalen duidelijker worden of als de situatie verslechtert.

Noodsituaties
In noodsituaties waarin het slachtoffer onmiddellijk beschermd dient te worden tegen acuut gevaar, kun je de alarmcentrale bellen op 112 en de politie vragen om hulp te bieden. In noodsituaties kun je ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming <TELEFOONNUMMER>.

TERUG

HOME

Toestemming

Aan wie toestemming moet worden gevraagd

Voor het vragen van toestemming voor het verstrekken van informatie aan een ander geeft de WGBO (artikel 7: 457 en 7:465 Burgerlijk Wetboek) de volgende leeftijdsgrenzen.

- is het kind jonger dan twaalf jaar, dan dient toestemming te worden gevraagd aan zijn wettelijk vertegenwoordiger;
- is het kind twaalf jaar of ouder, dan moet aan hem zelf toestemming worden gevraagd;
- is het kind twaalf jaar of ouder maar wilsonbekwaam, dan moet aan zijn (wettelijk) vertegenwoordiger toestemming worden gevraagd.

Toelichting

Wettelijk vertegenwoordiger is de persoon die het gezag over een minderjarige uitoefent. In de meeste gevallen oefenen beide ouders het gezag uit, ook na een (echt)scheiding van de ouders. In sommige gevallen oefent één ouder het gezag uit, bijvoorbeeld als er alleen een moeder is, of na het overlijden van de andere ouder. Ook na een echtscheiding komt het, bij wijze van uitzondering, soms voor dat de rechter het gezag aan één van de ouders toewijst. Zijn de ouders overleden, of heeft de rechter het gezag bij hen beiden weggehaald, dan oefent een voogd het gezag uit en is hij de wettelijk vertegenwoordiger. Vanaf 12 jaar beslist een kind volgens de WGBO zelf of hij toestemming geeft voor het verstrekken van informatie over hem. Maar doorgaans moet je bij vermoedens van kindermishandeling ook de ouders van een jongere om toestemming vragen, omdat er ook informatie over de gezinssituatie en over de ouders van de jongere wordt verstrekt. Vermoed je bijvoorbeeld verwaarlozing van een dertienjarig meisje door haar moeder, dan gaat de informatieverstrekking over hen beiden en vraag je aan hen beiden toestemming om over hen met anderen te spreken. Wilsonbekwaam wil zeggen dat een kind, bijvoorbeeld door een achterstand in zijn ontwikkeling, door een psychische stoornis of door een verstandelijke beperking, niet in staat is zijn rechten uit te oefenen of de gevolgen daarvan te overzien. In dat geval oefent de wettelijk vertegenwoordiger de rechten van het kind namens hem uit. In geval van een minderjarige zijn dit de ouders of de voogd. In geval van een meerderjarige is dit de door de rechter benoemde mentor of de curator. Is er geen wettelijk vertegenwoordiger benoemd voor de meerderjarige wilsonbekwame, dan kan als vertegenwoordiger van de zorg- vrager optreden, de ouder, het meerderjarige kind of de meerderjarige broer of de zus van het kind. Uitwisseling van informatie tussen medisch behandelaars. De WGBO gaat er vanuit dat het kind instemt de informatie-uitwisseling tussen verschillende medisch behandelaars die rechtstreeks bij de be- handeling zijn betrokken. Voor deze informatie-uitwisseling hoeft geen toestemming te worden gevraagd. Te denken valt aan het overleg tussen verschillende behandelende artsen, psychologen en psychiaters. Daarbij kan de naam van het kind of het gezin worden genoemd.

TERUG

HOME

Huiselijk geweld

Met huiselijk geweld wordt gedoeld op lichamelijk, geestelijk of psychisch geweld waarbij alleen meerderjarigen rechtstreeks zijn betrokken. Bijvoorbeeld geweld tussen twee (ex-)partners, tussen een meerderjarig kind en zijn ouder of tussen andere meerderjarige huisgenoten.

Het begrip huiselijk geweld wordt in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, art. 1.1.1 lid 1) als volgt omschreven:

“Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring.”

Daarbij wordt onder geweld verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. Daaronder wordt ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eergerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en mantelzorgers.

Voor alle duidelijkheid worden in deze omschrijving seksueel geweld, genitale verminking, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling specifiek genoemd. Dit om duidelijk te maken dat ook deze vormen van geweld onder huiselijk geweld vallen. Meer informatie over deze vormen van geweld kun je vinden op www.huiselijkgeweld.nl.

Deze specifieke vormen van geweld vragen om specifieke kennis en vaardigheden. Neem bij signalen die mogelijkerwijs duiden op zo’n specifieke vorm van geweld contact op met Veilig Thuis.

De Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (artikel 1.1.1 lid 1) hanteert de volgende definitie van kindermishandeling:

“Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders van andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berekend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.”

Fysiek en geestelijk
Kindermishandeling, zo blijkt uit de wettelijke omschrijving, is niet beperkt tot fysiek (lichamelijk) letsel, zoals onverklaarbare blauwe plekken, vaak botbreuken, vreemde brandwonden of ander onverklaarbaar letsel bij kinderen. Ook geestelijke mishandeling valt onder de definitie. Denk daarbij aan vaak schreeuwen, dreigen met geweld en vernederen.

Verwaarlozing
Verwaarlozing van een kind, zowel lichamelijk als psychisch, geldt als een vorm van kindermishandeling. Bijvoorbeeld een kind niet naar school laten gaan, niet op tijd medische of andere noodzakelijke zorg voor het kind inschakelen of geen of onvoldoende toezicht houden.

Ongeboren kind
Bij kindermishandeling moet ook worden gedacht aan ongeboren kinderen. Bijvoorbeeld als zij risico’s lopen door geweld tegen de zwangere vrouw, door voor het ongeboren kind risicovol gedrag van de zwangere vrouw, of door risicovolle omstandigheden waarin het kind straks geboren zal worden en zal opgroeien.

Getuige zijn van huiselijk geweld
Huiselijk geweld, bijvoorbeeld van partners ten opzichte van elkaar, valt onder kindermishandeling als minderjarigen van dit geweld getuige zijn. Want ook al is het geweld (nog) niet op de kinderen gericht, het voortdurend getuige zijn van geweld tussen de ouders of verzorgers, of tussen andere meerderjarige huisgenoten, kan ernstige gevolgen hebben voor de ontwikkeling en het gevoel van veiligheid van de kinderen. ‘Getuige zijn’ is breed en gaat niet alleen over het zien of horen van het geweld; kinderen merken er altijd iets van als er sprake is van (dreigend) geweld tussen hun ouders.

Seksueel misbruik
Een specifieke vorm van lichamelijk en geestelijk geweld is seksueel misbruik van een kind. Seksueel misbruik bestaat uit alle seksuele handelingen die een volwassene een kind opdringt. Dit varieert van begluurd worden of moeten toezien bij seksuele handelingen van de volwassene tot betasting en verkrachting. De handelingen zijn tegen de zin van het kind en het kind kan zich niet verweren tegen de handelingen door het lichamelijke of relationele overwicht van de volwassene, zeker als de volwassene een bekende is. Hier spelen emotionele druk, dwang en geweld in mee.

Vrouwelijke genitale verminking
Een andere specifieke vorm van kindermishandeling is vrouwelijke genitale verminking ook wel meisjesbesnijdenis genoemd. Meisjesbesnijdenis behoort tot de culturele tradities van sommige etnische groepen in Nederland. Bij deze groepen bestaat het risico dat zij een dochter volgens de traditie willen laten besnijden. Meisjesbesnijdenis is in ons land verboden en strafbaar, want het is een zware en onomkeerbare vorm van mishandeling. De ingreep op zich is risicovol en (als er geen verdoving wordt gebruikt) zeer pijnlijk. Daarnaast kan de ingreep ernstige en langdurige gezondheidsklachten veroorzaken, zoals pijn bij het plassen, menstruatieklachten, urineweginfecties, onvruchtbaarheid, problemen bij de bevalling, depressies en trauma’s. Voor meer informatie over meisjesbesnijdenis en over de gezondheidsrisico’s of voor handelingsprotocollen verwijzen we naar de website van Pharos over meisjesbesnijdenis (www.meisjesbesnijdenis.nl).

Dreiging van kindermishandeling
Er is niet alleen sprake van kindermishandeling als er feitelijk schade is berokkend, maar ook als er een reële dreiging is van ernstige schade voor het kind.

Kindermishandeling vaak niet opzettelijk
In veel gevallen van kindermishandeling hebben de ouders of verzorgers niet de bedoeling om hun kind schade toe te brengen. Soms zijn ze er zich niet van bewust dat hun gedrag ernstige gevolgen heeft voor de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van hun kind. In weer andere gevallen zijn zij, bijvoorbeeld door eigen beperkingen of door andere vormen van onmacht, niet in staat om hun kind voldoende veiligheid te bieden. Anders gezegd: er is niet alleen sprake van kindermishandeling als de ouders hun kind opzettelijk schade toebrengen maar ook als zij onbedoeld of onbewust ernstige schade bij hun kind veroorzaken.

Aandachtsfunctionaris

De aandachtsfunctionaris functioneert als aanspreekpunt (zowel intern als extern) en draagt verantwoordelijkheid voor de interne toets op naleving van de (wettelijke) eisen die aan het besluit Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gekoppeld zijn.

De aandachtsfunctionaris binnen Even (thuis) is: Kim Evenhuis contactgegevens: 0615587006.

Aandachtsgebied
- Het structureel en methodisch coördineren van deskundige en professionele begeleiding op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Het bereiken van uniformiteit, bij medewerkers die betrokken zijn bij huiselijk geweld en kindermishandeling door het ontwikkelen en toepassen van een protocol huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Ondersteunen van medewerkers en beleid ten aanzien van kwalitatieve verbetering en borging van handelen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling.

Taken
Om het voor het beleid en de medewerkers mogelijk te maken om binnen een veilig werkklimaat de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te kunnen hanteren draagt de aandachtsfunctionaris zorg voor:
- Dat de directie en medewerkers op de hoogte zijn van het doel, de inhoud en de werkwijze van de Meldcode.
- Dat de directie en medewerkers weten hoe de organisatie werkt met de meldcode met het daarin specifiek beroepsgerichte afwegingskader.
- Het ontwikkelen en implementeren van een protocol en noodzakelijke screeningsinstrumenten en het actueel houden van deze instrumenten.
- Het motiveren van de directie en medewerkers om de Meldcode daadwerkelijk te hanteren.
- De borging van de Meldcode.
- Het coördineren en begeleiden van het proces van signaleren, ondersteunen en adviseren rondom besluitvorming en zo nodig verwijzing.
- Aanspreekpunt, zowel intern als extern.
- De interne toets op naleving van de wettelijke eisen die aan het Beluit verplichte meldcode gekoppeld zijn.
- Contactpersoon Veilig Thuis en andere externe organisaties.
- Inzetten van scholing voor de medewerkers op het gebied van signaleren en het actue houden van deze scholing.
- Bijscholing van de aandachtsfunctionaris(sen).
- Dat de aandachtsfunctionaris(sen) op de hoogte blijft/blijven van alle nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de Meldcode.
- Dat er voldoende aandachtsfunctionarissen werkzaam zijn binnen de organisatie. Een richtlijn is één aandachtsfunctionaris per 20 medewerkers.
- Het registreren van het aantal keren dat de meldcode is ingezet en het vervolg daarop.

Kennis
De aandachtsfunctionaris heeft:
- Kennis van de verschillende aspecten van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Kennis van het doel en de stappen van de Meldcode en is in staat om professioneel te adviseren bij de stappen van de Meldcode.
- Kennis van de verantwoordelijkheden en taken van de aandachtsfunctionaris, de directie en collega's.
- Kennis van de geldende wettelijke en juridische kaders behorend bij de Meldcode en kan hierin een adviserende rol innemen.
- Kennis van feitelijk documenteren en kan de medewerkers hierin adviseren en begeleiden.
- Kennis van de werkwijze van Veilig Thuis.
- Kennis van ernsttaxatie, het specifiek beroepsgerichte afwegingskader en kan hier professioneel advies in geven.
- Vaardigheden op het gebied van communicatie, adviseren, motiveren en samenwerken.

TERUG

HOME

Het is bij het signaleren van kindermishandeling van belang dat je er attent op bent dat het niet altijd de cliënt is die mogelijkerwijs slachtoffer is van mishandeling. Je kunt als zorgverlener ook te maken krijgen met jeugdigen die door eigen ziekte, beperking, verslaving, of stoornis, niet in staat zijn om hun kinderen voldoende zorg of bescherming te bieden. Het Besluit Verplichte meldcode spreekt in dit verband van een kindcheck. Overigens kan de professional zich in het contact met een adolescent ook zorgen maken over eventueel aanwezige broertjes of zusjes in het gezin. Ook dan voer je de kindcheck uit.

Dat betekent dat je bij de jeugdige na moet gaan of hij/zij kinderen heeft en dat je, ook als je de kinderen niet kent, toch let op risico's voor de kinderen als de jeugdige door zijn medische situatie of door andere omstandigheden niet in staat lijkt om goed voor zijn kinderen te zorgen.

Al met al dien je als zorgverlener niet alleen aandacht te hebben voor de zorgen en vragen van de jeugdige. Maar ook, voor zover redelijkerwijs mogelijk, voor de situatie van de kinderen en de partner en huisgenoten van de jeugdige. Meen je dat er risico's zijn voor de veiligheid of ontwikkeling van de kinderen door de situatie van de jeugdige, dan volg je op basis van deze 'oudersignalen' de stappen van de meldcode.

Extra aandacht voor de situatie waarin kinderen zich bevinden, is in ieder geval nodig als de jeugdige tevens:
• verslaafd is aan drugs, alcohol of gokken;
• een poging tot zelfmoord heeft gedaan;
• zwanger is en bij deze zwangerschap een riskante levensstijl heeft;
• kampt met ernstige psychische problemen;
• een verstandelijke beperking heeft;
• zelf slachtoffer is (geweest) van geweld;
• ernstig of chronisch ziek is waarbij de zorg voor deze zieke (ten dele) voor rekening van een kind lijkt te komen.

Verhelderingsvragen

Beantwoord deze vragen aan de hand van één signaal:

1. Sinds wanneer doet zich dit voor?

Weken, maanden

2. Hoe vaak doet het zich voor?

Per week, dag, maand

3. Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

Hoe is dit te zien, waaraan, wie

4. In welke situatie(s), op welke momenten?

Met wie, wat en hoe

5. Door wie wordt wat aangegeven?

Bijv. moeder geeft bij de leerkracht aan dat:.....

6. Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?

7. Wat is het gevolg van het gedrag (situatie)

voor het kind, de ouder(e), betrokkenen, omgeving?

8. Wordt de zorg door betrokkenen gedeeld

Welke zorg, door wie

Documenteren
Schrijf nu de zorg zo concreet mogelijk in één of paar zinnen op, zoals je het gaat documenteren.

Veilig Thuis
Voor Veilig Thuis in stap 5:
Beschrijf de zorg in een concreet voorbeeld van onveiligheid

TERUG

HOME

Eergerelateerd geweld

Vormen van eergerelateerd geweld
Onder ‘eergerelateerd geweld’ verstaan we dwang, psychisch en fysiek geweld vanuit een eermotief. Daarmee bedoelen we dat het geweld wordt toegepast om te voorkomen dat een familielid gedrag gaat vertonen dat de familie-eer kan schaden. Als de eer al geschaad is, kan een dader geweld gebruiken om de eer weer te herstellen. Het lijkt in haar uitingsvormen veel op andere vormen van ‘geweld in afhankelijkheidsrelaties’. Daaronder verstaat men bijvoorbeeld huiselijk geweld en kindermishandeling. Er zijn daarbij grote verschillen, waardoor een specifieke aanpak altijd noodzakelijk is.

Voorbeelden van eergerelateerd geweld
Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid koos in 2004 samen met de Directie Coördinatie Emancipatie voor een algemeen begrip met de naam ‘eergerelateerd geweld’. Hieronder verstaan we:

Mishandeling en geestelijke druk
Bij mishandeling en geestelijke druk worden dreigementen geuit en wordt angst aangejaagd. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke mishandeling (verminking, slaan en schoppen), maar ook het beperken van de vrijheid en het opleggen van psychische druk. In sommige culturen is het breken van het maagdenvlies een schande. Uit eerherstel wordt binnen een familie dan vaak maagdenvlieshersteloperatie. Wie een dergelijke operatie opdringt, maakt zich schuldig aan een strafbaar feit. Maagdenvlieshersteloperaties worden namelijk gezien als mishandeling.

Huwelijksdwang
Bij deze vorm van eergerelateerd geweld gaat het om een gedwongen huwelijk en uithuwelijking. Keren we deze dwang om, dan valt ook het weigeren van een huwelijkskandidaat onder huwelijksdwang. De wetgever vat het door de familie weigeren van een huwelijkskandidaat op als ‘huwelijksdwang’, waarmee het een strafbaar feit wordt.

Achterlating, uitstoting en afpakken
Deze vorm komt vooral voor in niet-Nederlandse gezinnen. De eer kan dusdanig geschaad zijn, dat een familie een zogenaamde ‘eerschender’ kan achterlaten of zelfs kan terugsturen naar het land van herkomst. Dit heeft extreem verstrekkende gevolgen. Er zijn gevallen bekend waarbij families tot uitstoting overgaan. Het komt voor dat een familie een persoon voor dood verklaart. Onder ‘afpakken’ verstaan we het afpakken van kinderen en kansen daarop. De familie pakt dan de kinderen af door het dwingen tot een abortus of het afstand doen van een pasgeboren kind.

Genezingsrituelen en bezweringen
In bepaalde groepsculturen wordt homoseksualiteit als een onwenselijke ziekte gezien. Lesbische, biseksuele of transgender gevoelens worden dan als ‘eerloop’ bestempeld. Daarom worden deze personen regelmatig verplicht tot een genezingsritueel onder dwang. Een man of vrouw kan dan weer ‘echt’ zijn. Dit gaat vaak gepaard met (psychisch) geweld en een grote geestelijke druk.

De extreemste vorm: eerwraak
In de extreemste zaken wordt gesproken van ‘eerwraak’ of’ eermoord’. Dit is de benaming voor moord uit naam van de familie-eer. Dit komt voor bij ontmaagdiging of vreemdgaan. Onder ‘eermoord’ verstaat men niet alleen dood door schuld, al dan niet het zelf uitvoeren van de handeling, maar ook het aanzetten tot zelfmoord plegen om de eer te zuiveren.

Schending van de mensenrechten
Bovenstaande voorbeelden zijn vaak, maar niet altijd, religieus geïnspireerd. Het is correct om te vermelden dat alle vormen van geweld een schending van de universele mensenrechten zijn. Daarbij moet opgemerkt worden dat hierin geen onderscheid is gemaakt tussen religieus geïnspireerd geweld en andersoortig geweld. Geweld is dus altijd een directe schending van de mensenrechten. Dat principe staat in het VN-Vrouwenverdrag en het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Beide verdragen zijn ondertekend door bijna alle landen ter wereld. Dat houdt in dat eergerelateerd geweld bijna overal ter wereld een strafbaar feit is.

Voor meer informatie, raadpleeg www.leceergerelateerdgeweld.nl

Toestemming

Aan wie toestemming moet worden gevraagd

Voor het vragen van toestemming voor het verstrekken van informatie aan een ander geeft de WGBO (artikel 7: 457 en 7:465 Burgerlijk Wetboek) de volgende leeftijdsgrenzen.

- is het kind jonger dan twaalf jaar, dan dient toestemming te worden gevraagd aan zijn wettelijk vertegenwoordiger;
- is het kind twaalf jaar of ouder, dan moet aan hem zelf toestemming worden gevraagd;
- is het kind twaalf jaar of ouder maar wilsonbekwaam, dan moet aan zijn (wettelijk) vertegenwoordiger toestemming worden gevraagd.

Toelichting

Wettelijk vertegenwoordiger is de persoon die het gezag over een minderjarige uitoefent. In de meeste gevallen oefenen beide ouders het gezag uit, ook na een (echt)scheiding van de ouders. In sommige gevallen oefent één ouder het gezag uit, bijvoorbeeld als er alleen een moeder is, of na het overlijden van de andere ouder. Ook na een echtscheiding komt het, bij wijze van uitzondering, soms voor dat de rechter het gezag aan één van de ouders toewijst. Zijn de ouders overleden, of heeft de rechter het gezag bij hen beiden weggehaald, dan oefent een voogd het gezag uit en is hij de wettelijk vertegenwoordiger. Vanaf 12 jaar beslist een kind volgens de WGBO zelf of hij toestemming geeft voor het verstrekken van informatie over hem. Maar doorgaans moet je bij vermoedens van kindermishandeling ook de ouders van een jongere om toestemming vragen, omdat er ook informatie over de gezinssituatie en over de ouders van de jongere wordt verstrekt. Vermoed je bijvoorbeeld verwaarlozing van een dertienjarig meisje door haar moeder, dan gaat de informatieverstrekking over hen beiden en vraag je aan hen beiden toestemming om over hen met anderen te spreken. Wilsonbekwaam wil zeggen dat een kind, bijvoorbeeld door een achterstand in zijn ontwikkeling, door een psychische stoornis of door een verstandelijke beperking, niet in staat is zijn rechten uit te oefenen of de gevolgen daarvan te overzien. In dat geval oefent de wettelijk vertegenwoordiger de rechten van het kind namens hem uit. In geval van een minderjarige zijn dit de ouders of de voogd. In geval van een meerderjarige is dit de door de rechter benoemde mentor of de curator. Is er geen wettelijk vertegenwoordiger benoemd voor de meerderjarige wilsonbekwame, dan kan als vertegenwoordiger van de zorg- vrager optreden, de ouder, het meerderjarige kind of de meerderjarige broer of de zus van het kind. Uitwisseling van informatie tussen medisch behandelaars. De WGBO gaat er vanuit dat het kind instemt de informatie-uitwisseling tussen verschillende medisch behandelaars die rechtstreeks bij de be- handeling zijn betrokken. Voor deze informatie-uitwisseling hoeft geen toestemming te worden gevraagd. Te denken valt aan het overleg tussen verschillende behandelende artsen, psychologen en psychiaters. Daarbij kan de naam van het kind of het gezin worden genoemd.

TERUG

HOME

Het is belangrijk dat je als professional het kind betrekt bij de beslissingen die je neemt. Als je naar het kind luistert, weet je beter wat je moet doen. Voor het kind is dat belangrijk, omdat het zich gehoord voelt. Dat helpt bij het herstellen van de vervelende ervaringen.

10 Punten Checklist voor Professionals

HANDEL IN HET BELANG VAN HET KIND
Kinderen hebben er recht op dat professionals in hun belang handelen. Dat kan alleen als een kind betrokken wordt bij belangrijke beslissingen die over hem of haar gaan. Dat staat ook in het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind.

GEEF INFORMATIE
Kinderen hebben recht op informatie over het proces. Een professional moet duidelijk aan kinderen vertellen wat er precies gaat gebeuren en waarom hij iets doet. Vaak wordt gedacht dat kinderen dat niet snappen, maar dat klopt niet. Het is juist geruststellend als ze weten wat er gaat gebeuren en waarom iets wordt besloten. Pas dan gaat een kind een professional vertrouwen.

VEILIG OPGROEIEN IS NORMAAL
Kinderen moeten weten dat ze recht hebben om veilig op te groeien. Het is belangrijk dat de professional aan het kind vertelt dat het niet aan hem ligt. Bijvoorbeeld doordat hij hoort dat het niet normaal is dat kinderen thuis mishandeld of verwaarloosd worden. En dat alle kinderen het recht hebben op een prettige situatie thuis.

BETREK KINDEREN
Kinderen moeten weten dat ze er bij beslissingen die voor hen belangrijk zijn, voor kunnen kiezen om betrokken te worden. Het is belangrijk dat een professional het kind vertelt dat hij de mogelijkheid heeft om mee te doen in het proces. Dat kan op verschillende momenten. Direct vanaf het begin, maar ook later. De professional moet in de gaten houden dat hij dit telkens aan een kind voorlegt.

LUISTER
Kinderen hebben het recht dat er naar hen geluisterd wordt. De professional moet naar kinderen luisteren en – als ze niet vanzelf met hun verhaal komen – naar hun mening vragen. Dat geldt voor elke belangrijke beslissing die wordt genomen. Vaak is het zo dat kinderen het moeilijk vinden om te zeggen wat ze ergens van vinden. Daar moet je dus naar vragen, want het is belangrijk dat een kind alles kan zeggen wat hij wil.

DE MENING VAN EEN KIND TELT
Het kind moet weten op welke manier met zijn mening wordt omgegaan. De professional moet niet alleen luisteren, maar ook de oplossingen en wensen van het kind meenemen in de besluiten die worden genomen. Natuurlijk hoeven niet alle meningen van kinderen te worden overgenomen. Maar als dat niet gebeurt, moet je wel uitleggen waarom dat zo is.

DE MENING VAN EEN KIND MAG ANDERS ZIJN
Kinderen hebben het recht te laten weten dat ze het ergens niet mee eens zijn. Daarvoor is wel nodig dat de professional dat heel duidelijk van te voren aangeeft. Anders denkt een kind dat hij alles moet accepteren, terwijl dat helemaal niet zo is. Je neemt het kind pas serieus als je ruimte geeft voor een andere mening, ook al hoeft die niet te worden overgenomen.

HOU ZE OP DE HOOGTE
Het kind heeft het recht te weten wat er gebeurt nadat het vanuit zichzelf heeft verteld over onveiligheid thuis (disclosure). In dat soort gevallen moet er direct contact zijn met Veilig Thuis om te kijken wat er moet worden gedaan. Kinderen kunnen enorm schrikken als er van alles in werking wordt gezet en ze er niets van weten.

BLIJF STEUNEN
Een kind heeft steun van de professional nodig. De meldcode stopt niet bij een melding. Zo lang professionals zelf contact hebben met kinderen, moeten zij steun bieden en helpen de stress te verminderen.

VOER EEN GOED GESPREK
Praktische tips om met kinderen te praten:

Dit is belangrijk:
- Wees oprecht geïnteresseerd in het kind
- Neem het kind serieus
- Laat het kind meedenken met jou over beslissingen
- Geef uitleg over het verloop van het proces
- Blijf in contact, ook als er geen probleem is

Één eerste indruk
Kinderen scannen je in een paar tellen. Een eerste indruk kan maar één keer gemaakt worden. Als jij slecht in je vel zit door iets anders, vertel dat open en eerlijk. Het kind kan dat scheiden van de “scan” die hij/zij gemaakt heeft. Het is belangrijk voor het kind het gevoel te krijgen dat hij of zij ertoe doet. Zeg bijvoorbeeld: “Wauw, ik ben onder de indruk hoe jij jouw verhaal vertelt. Dit helpt mij enorm om jou (en jouw ouders) te kunnen helpen!”.

Praktische tips voor een gesprek met kinderen
- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Geef bij start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerds zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met “wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan”. Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo’n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als ‘casus’, als ‘zaak’ of als ‘cliënt/patiënt’. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.

TERUG

HOME

Passende hulp

De vereisten voor goede hulp zijn:
- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid in het heden;
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- Alle betrokken jeugdprofessionals hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid;
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n);
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de jeugdprofessionals. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden;
- Indien meerdere jeugdprofessionals betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Hulp is onvoldoende effectief/passend als:
- er onvoldoende zicht is op (on)veiligheid/-heden;
- er onvoldoende zicht is op gebeurtenissen in het verleden;
- er onvoldoende mogelijkheden zijn om passende hulp te bieden gericht op veiligheid;
- de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

TERUG

HOME